

Samvirke mot vold og overgrep mellom helse-,
sosialfag-, politi- og lærerutdanninger og
spesialpedagogiske utdanninger

ARBEID I REGIONVISE GRUPPER

15.November 2017

Kristin Barstad

HSN Høgskolen
i Sørøst-Norge

Stortingets anmodningsvedtak nr. 609, 25. april 2017:

Stortinget ber regjeringen bidra til å **spre god praksis for samvirke** i grunnutdanningene mellom relevante utdanninger, som helse- og sosialfag, politi, pedagogikk.

«Utdanningene skal hver for seg gi **studentene kompetanse** på arbeid mot vold og overgrep. Anmodningsvedtaket skal bidra til **at tjenestene og skolen i framtiden snakker bedre sammen** og i neste omgang gir et **bedre tilbud til de som er utsatt**.

Kandidatene fra de ulike utdanningene skal **lære å samarbeide** slik de eventuelt vil måtte gjøre når de kommer ut i sine respektive yrker. De skal få bedre **innsikt i egen profesjon** og **hverandres ansvarsområder**, roller, kompetanse og oppgaver i tverrfaglige og tverretatlige **samhandlingssituasjoner.**»

«Vi ønsker å **få fram gode ideer** til gjennomføring av anmodningsvedtaket. Arrangørene vil sørge for at ideer som kommer fram på møtet **dokumenteres** og **bearbeides** slik at undervisningsinstitusjoner kan bruke dem i det **videre arbeidet med å etablere tverrfaglige undervisningsopplegg** om emnet. På sikt ønskes eksempler på **gode praksiser spredt** til alle studiesteder.»

«Fosterforeldrene i glåmdalskommunen undrer seg over at **ingen fagfolk i barnehager, barnevern, BUP, skole og helsestasjoner oppfattet signaler om hva barna virkelig ble utsatt for»**

- en **feier** slo alarm
- **barnevernet i flere kommuner** var koblet inn og satte inn tiltak.
- den eldste gutten (15) hadde **opplevd å flytte 17 ganger**
- ble utredet og fikk noen mulige **diagnoser**.
- symptomene ble undersøkt, men ikke den **bakenforliggende årsaken**

«**Pedagoger er altfor feige** til å ta opp kampen mot foreldre, er redde for å ta ansvar og skygger unna ubehag»

– **Det virker som om det er en oppfatning av at man skal være hundre prosent sikker før man melder fra**

– Vi har begge i våre yrker møtt barn som det senere viser seg at har vært utsatt for overgrep. Nå i ettertid forstår jeg at vi så tegn som burde medført at vi hadde reagert. **Frykten for å melde fra er altfor stor.**

- **den faglige kompetansen** blant pedagoger og assistenter **er for dårlig** når det gjelder å oppdage hva barn blir utsatt for, og handle riktig deretter.
- **dette er et lederansvar**, det samme gjelder det å melde fra. I dagens norske lovverk har dessuten blant andre ansatte i barnehager, skoler, helsestasjoner og legekontorer meldeplikt
- **det er ikke frivillig** om man vil melde fra til barnevernet eller ei.»

For å sikre at alle barnehagelærer- og lærerstudenter vet hva de skal gjøre hvis de oppdager at barn har blitt utsatt for vold og seksuelle overgrep, foreslår regjeringen å endre forskriften til lærerutdanningene.

– Det er avgjørende at lærere som møter barn og unge har kunnskap om hvordan de skal se og fange opp ofre for vold og overgrep

Kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen.

LÆRINGSUTBYTTEBESKRIVELSE

BLU

- skal ha kunnskap om barn i vanskelige livssituasjoner, herunder kunnskap om vold og seksuelle overgrep mot barn og hvordan sette i gang nødvendige tiltak etter gjeldende lovverk.
- kan identifisere særskilte behov hos enkeltbarn, herunder identifisere tegn på vold eller seksuelle overgrep. På bakgrunn av faglige vurderinger skal kandidaten kunne etablere samarbeid med aktuelle tverrfaglig og tverretatlige samarbeidspartnere til barnets beste.

GLU

- har kunnskap om barn og unge i vanskelige livssituasjoner, herunder kunnskap om mobbing, vold og seksuelle overgrep mot barn og unge, gjeldende lovverk og barn og unges rettigheter i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv
- kan identifisere tegn på mobbing, vold og seksuelle overgrep. På bakgrunn av faglige vurderinger skal kandidaten raskt kunne iverksette nødvendige tiltak, og kunne etablere samarbeid med relevante faginstanser.

Lektor

- har kunnskap om barn og unge i vanskelige livssituasjoner, herunder kunnskap om vold og seksuelle overgrep mot barn og unge, om deres rettigheter i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv, og om hvordan sette i gang nødvendige tiltak etter gjeldende lovverk .
- kan identifisere særskilte behov hos barn og unge, herunder identifisere tegn på vold eller seksuelle overgrep. På bakgrunn av faglige vurderinger skal kandidaten kunne etablere samarbeid med aktuelle tverrfaglig og tverretatlige samarbeidspartnere til barnets beste.

LÆRINGSUTBYTTEBESKRIVELSE

Helse- og sosialfag

- har kunnskap om sosiale og helsemessige problemer inkludert omsorgssvikt, vold, overgrep, rus- og sosioøkonomiske problemer og kunne identifisere og følge opp mennesker med slike utfordringer. Kandidaten skal kunne sette inn nødvendige tiltak og/eller behandling, eller henvise videre ved behov.

Politi

- kunnskap om samfunnets syn på ofre og politiets dilemmaer i arbeidet med vold i nære relasjoner
- drøfte sentrale dilemmaer rundt kriminalitet, sosial kontroll, politiets opptreden overfor ulike grupper i samfunnet, samfunnets syn på ofre, samt politiets arbeid med vold i nære relasjoner

Men det er ikkje enkelt.....

Utsatte barn trenger ikke godhetsidioti

DEBATT. Kommunalt godhetsidioti, i form av standardiserte lovbrudd og dårlig faglig skjønn, undergraver gode intensjoner i arbeidet for utsatte barn.

23.10 2017 09:32

Clas Jostein Claussen

1.-amanuensis ved Høgskolen i Oslo og Akershus

Kommunene ønsker å styrke innsatsen for barn som utsettes for vold, overgrep og omsorgssvikt. Barnehagene gis en sentral plass i satsingen. Kontakt og samarbeid med foreldre tillegges økt vekt, blant annet ved at man skal bli mer

«Kommunale ledere må være kritiske til verktøy og holdninger som

Utsatte barn trenger ikke godhetsidioti

Hvissing i Valdres

Tøffere for kommunene fra 2019

Når forarbeidet svikter

Eiendomsskatt på vikende front

One size fits all?

Viskes grensene ut?

Om to år er allting glemt

Syk virkelighet

Den samskapende medborger

Flere still

Utsatte barn trenger ikke godhetsidioti

DEBATT. Kommunalt godhetsidioti, i form av standardiserte lovbrudd og dårlig faglig skjønn, undergraver gode intensjoner i arbeidet for utsatte barn.

23.10 2017 09:32

Clas Jostein Claussen

1.-amanuensis ved Høgskolen i Oslo og Akershus

Kommunene ønsker å styrke innsatsen for barn som utsettes for vold, overgrep og omsorgssvikt. Barnehagene gis en sentral plass i satsingen. Kontakt og samarbeid med foreldre tillegges økt vekt, blant annet ved at man skal bli mer pågående for å identifisere og avhjelpe problemer.

En del kommuner har utarbeidet mal/skjema med spørsmål som skal brukes ved oppstartsamtaler med foreldrene. En del av spørsmålene har en karakter og et innhold som gir grunn til ettertanke og bekymring.

Enkelte er i strid med bestemmelser i

«Kommunale ledere må være kritiske til verktøy og holdninger som kan undergrave legitimiteten og støtten til innsatsen for utsatte barn.»

[Utsatte barn trenger ikke godhetsidioti](#)

[Hvinking i Valdres](#)

[Tøffere for kommunene fra 2019](#)

[Når forarbeidet svikter](#)

[Eiendomsskatt på vikende front](#)

[One size fits all?](#)

[Viskes grensene ut?](#)

[Om to år er allting glemt](#)

[Syk virkelighet](#)

[Den samskapende medborger!](#)

[God matomsorg er nøkkelen til matlyst](#)

Enhetsledere
Sør-Varanger kommune

[Flere stillinger](#)

Altfor mange barn vokser opp i utrygge og skadelige omgivelser. Dette har førsteamanuensis Clas Jostein Claussen en feig holdning til, mener Tollef Stensrud. Illustrasjonsfoto: Heidi Hattestein

Vi tar ansvar for utsatte barn

DEBATT. Utsatte barn trenger ikke feiginger – i hvert fall ikke blant dem som skal utdanne våre barnehagelærere.

[3.11 2017 08:54](#)

Tollef Stensrud

kommunalsjef for oppvekst i Porsgrunn

Førsteamanuensis Clas Jostein Claussen er igjen ute og kritiserer kommuner og andre barnehageeiere som tør å ta tak i de vanskelige områdene rundt barns oppvekst og trygghet.

Den rutinerte amanuensen går sågar så langt som å stemple oss som godhetsidioter. I sitt [innlegg i Kommunal Rapport](#) anklager han blant annet

«Vi inviterer gjerne Clas Jostein Claussen til en konstruktiv dialog.»

MEST LEST MENINGER

Fastlegeordningen er i ferd med å rakne

Utsatte barn trenger ikke godhetsidioti

Hvisking i Valdres

Tøffere for kommunene fra 2019

Når forarbeidet svikter

Eiendomsskatt på vikende front

One size fits all?

Viskes grensene ut?

Om to år er allting glemt

Syk virkelighet

Den samskapende medborger

Porsgrunn kommune for å standardisere lovbrudd, og å utøve dårlig faglig skjønn.

Claussen refererer til vår gjennomarbeidete mal for foreldresamtalen. Den har han fått ved henvendelse til kommunen, som også velvillig og raust har utstyrt han med opplæringsplan, forberedelsesskjema og andre dokumenter som tilhører dette arbeidet.

Han velger likevel å ta disse spørsmålene ut av sin sammenheng og forsøker å underbygge sin feige holdning til det faktum at altfor mange barn vokser opp i utrygge og skadelige omgivelser.

At vi som barnehageeiere tar det faktum på alvor, burde han som utdanner barnehagelærere, snarere applaudere enn kritisere. Som ansvarlige ledere må vi våge å gjøre noe – å tørre, det er å spørre!

Vi forsøker å unngå at opplysninger som framkommer i slike samtaler skal komme i konflikt med personvernloven, men Claussen har tydeligvis også juridisk spisskompetanse, siden han fastslår det motsatte. Vi inviterer gjerne Claussen til en konstruktiv dialog med oss og andre barnehageeiere som driver nybrottsarbeid på dette området.

Foreløpig har han dessverre stilt seg selv på sidelinjen med sitt tabloidiserte forsøk på å stemple oss som idioter. Da fortjener han faktisk å bli karakterisert som en feiging.

– Sannheten er at jobb med overgrep er ildsjelarbeid som ikke er satt i system. Overgrep skjer nå og det er et kjempeproblem. Hvorfor har vi for eksempel ikke barnevernøvelser i barnehagen? Det er helt absurd at det raser inn med beredskapsplaner for ting som *kan* skje. Men det vi vet at faktisk skjer, det har vi ingen plan for. Dette er et kjempeproblem! Dere må ha en plan og dere må øve! Som dere gjør med brannvern!

Inga Marte Thorkildsen

Resultat av mini-kartlegginga

(Quest Back blant dei som deltar på denne samlinga – **denne er ikkje fullstendig for sektoren**)

8 institusjonar:

Politihøgskolen, HINN, Nord, UiB, UiS, HiOA, UiO, HSN

11 + studieprogram (Politi-, Barnevern-, Sykepleie-, Helsesøster-, Barnehagelærer-, Grunnskolelærer-, Faglærer-, PPU-, Lektorutdanning og nokre masterprogram)

Barnehagelærerutdanning
Barnevernutdanning
Faglærerutdanning
Grunnskolelærerutdanning
Lektorutdanning
Medisin
Ødontologi
Politiutdanning
Praktisk-pedagogisk utdanning
Psykologi
Sosionomutdanning
Spesialpedagogikk

Sykepleierutdanning
Annet

64% BA-nivå

77% Integreert i fleire emne

Omfang: 4 – 80 timar

Mange gir tilbod på feire campus

36% gir det som eit tverrfaglig tilbod for fleire utdanningar

Mange ulike måtar å arbeide på

Hva bør generalisten kunne? Hva er spesialistoppgaver?

- Er det vi lærer studentene relevant for virkeligheten?
- Har vi nok kunnskaper om de kulturelle utfordringene?

- Her finnes en rekke praktiske utfordringer og etiske dilemmaer....
- Tverrfaglig samarbeid mellom ulike fakultet/utdanninger utenfor PHS kan videreutvikles

KVA HINDRAR OSS OG VÅRE KOLLEGAER I Å HANDLE?

1. Mangel på kunnskap om

- Skadevirkningane
- At det faktisk skjer oftare enn ein har trudd
- Lovgrunnlaget
- Taushetsplikt – opplysningsplikt - avvergeplikt
- System og prosedyrer i hjelpeapparatet

2. Redsel for å ta feil

- Feiltolke signal,
- Øydelegge samarbeidet med foreldre/pårørande

3. Ubehag

- Vanskeleg å tru på at slikt kan skje
- Vondt/smertefullt å tenke på

I
T
P

Individuelt Team Plenum

INDIVIDUELT

Studentar i grunnutdanningane skal etter fullført utdanning kunne:

1. Oppdage vold og overgrep
2. Ha kunnskap om mandatet til dei ulike delene av hjelpeapparatet
3. Ha kunnskap om meldeplikt og saksgang i tilfeller med mistanke om vold og overgrep mot barn/elev/klient/pasient

På bakgrunn av dette: Noter for deg sjølv forslag til **eitt** tiltak/opplegg/aktivitet som du meiner kan inngå i eit **fleirfagleg prosjekt for fleire av grunnutdanningane** i din region.

DELING I REGIONVISE TEAM

Tre min per person, (uten å bli avbrutt, alle andre noterer sine spørsmål/kommentar):

1. Del ditt forslag med teamet, begrunn
2. Etter fullført runde, spørsmål- og kommentarrunde
3. Bli samde om to-tre opplegg som de ønsker å prøve ut i regionen og førebu presentasjon av disse i plenum

PLENUM

Fem min per region:

Kvar region presenterer forslag til eitt-to opplegg de ønsker å prøve ut.

<p>Kandidaten skal kunne</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Oppdage vold og overgrep 2. Ha kunnskap om mandatet til dei ulike delene av hjelpeapparatet 3. Ha kunnskap om meldeplikt og saksgang i tilfeller med mistanke om vold og overgrep mot barn/elev/klient/pasient 	
<p><i>INDIVIDUELT</i></p>	<p><i>REGIONVISE TEAM</i></p>	<p><i>PLENUM</i></p>
<p>5 min</p>	<p>3 min presentasjon per pers</p>	<p>5 min per region</p>
<p>Forslag til eitt tiltak/opplegg/aktivitet som du meiner kan inngå i eit fleirfagleg prosjekt for fleire av grunnutdanningane i din region</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Del ditt forslag i teamet, begrunn 2. Etter fullført runde, spørsmål- og kommentarrunde 3. Bli samde om to-tre opplegg som de ønsker å prøve ut i regionen og førebu presentasjon av desse i plenum 	<p>Kvar region presenterer forslag til eitt-to opplegg de ønsker å prøve ut</p>

OPPSUMMERING og ETTERARBEID

Send forslag til tiltak/opplegg/aktivitet på e-post til

Kristin.barstad@usn.no

MAL:

Institusjons namn	Studieguide for xxxx (studieprogram)
Ansvarleg fagperson: Tidsrom:	Tema/emne namn:
Nøkkelord/sentrale begrep:	
LUB: <ul style="list-style-type: none"> • Kunnskap • Ferdigheter • Generell kompetanse	Omtale Arbeidsmåtar Link til nettressursar
Litteratur:	